

Planinsko veselje na Krvavcu

Proslave 10 letnice doma na Krvavcu se je udeležilo okrog 150 planincev

Včeraj se je vžela na Krvavcu proslava 10 letnice oblozega planinskega doma, ki po svoji legi in zunanosti epada med najlepše planinske postojanke. Proslava bi se morala vršiti že lani, saj je bil dom slovesno otvorjen 6. septembra 1975, bila pa je radi slabega vremena preložena.

Ze v soboto so pričeli prihajati turisti od vseh strani, da se udeležijo proslave. Radi neugodnega vremena poset seveda ni bil tolišen, kakor smo ga pričakovali. Na predvečer proslave je zagorel pod vrhom Krvavca velik kres, ki se je videl daleč naokoli in ki je naznanjal vsem prištelcem naših planin, da bo drugi dan planinski praznik. Rakete in bengalični ogenji, so v jasni noči leno razsvetljevali vrhove naših gorskih vrhov. In že se je v domu pričelo nepriljubljeno planinsko veselje. Ob zvokih treh harmonik, plesu, prepevanju lepših slovenskih pesmi, pripovedovanju smešnic itd. je veselje trajalo do ranega jutra, ko so planinci pospali. Vsi prostori so bili prenapolnjeni in so nekateri morali spati celo na klopih.

Kravana celotna turo je obetala, da pride morda v nedeljo jutraj še več gostov. Toda gosta megla v dolini je marsikoga odvračala od lepe ture na Krvavec. Prišlo je samo še kakih 30 planincev, tako, da je bilo vseh udeležencev proslave okrog

150. Ob 10. se je pričel oficijelni del proslave s priložnostnim govorom in službo božjo, katero je opravil profesor g. dr. Fabjan iz Ljubljane. Po službi božji so se planinci zbrali pred koto, kjer jih je v imenu osrednjega odbora SPD nagovoril g. Adalbert Pučnik, ki je omenil, s kolikimi težavami in žrtvami je bil ta dom sezidan. Omenil je, da to ni proslava jubileja doma, temveč proslava jubileja dela, ker je planinsko društvo premagalo toliko težave in žrtvovalo toliko denarja, da je v tako kratkem času in v tako težkih finančnih priključih zgradilo toliko lepših planinskih postojank, katerih ena najlepših je planinski dom na Krvavcu, ki je planinsko društvo stal blizu 1.000.000 Din. V kratkih besedah se je dotaknil tudi bodočega programa planinskega društva in zagotovil, da bo društvo sedaj, ko je z domom na Komni sklenilo verigo planinskih domov v Julijskih Alpah, obrnilo večjo pozornost na Kamniške planine. V programu je sedaj zgraditev zavetišča na Podih in prvo večje delo bo velika, primerna koba na Veliki planini, kjer je zdi ena najlepših planinskih postojank pri nas.

Po oficijelnem delu se je pričelo zopet veselje in rajanje, ki je trajalo do poznega popoldneva, ko so planinci zadovoljni in veseli pričeli odhajati domov.

Belokranjci so se postavili

Svoje narodno življenje so nam pokazali izredno skladno in lepo

Ljubljana, 14. septembra.

Belokranjski festival narodnih noš in plesov je med Ljubljancem že dolgo vzbujal razumljivo zanimanje. Pravi praznik narodnega življenja, kakor so ga v davni živeli naši dedje, in praznik naših narodnih noš, kakor so jih nosile naše dobre babice, je tudi v Ljubljani redok. Industrija in sploh modernizem sta nam odvzela vse tisto, kar je pri slehernem narodu najlepše: njegovo samobitno življenje, ki si ga je narod v dolgih letih sam ustvarjal in v njem izražal svojo srečo, žalost, veselje in dušo.

Pri Slovencih so v največji meri ohranili naš Belokranjci svoje pristne noše, obrede in ples, daji je pred začetkom svetovne vojne, ko je bil dograjen podaljšek železniške proge od Novega mesta do Karlova, tudi tam, kakor povsod drugod, pričelo izumirati res čisto narodno življenje.

Da bi belokranjsko narodno nošo: kriljak, robačo, bregose, kopice, čimne in haljo pri moških ter robačo, ospotoj, opločje, dolan-

ko tkanico in kot pokrivalo poljanski pocelj, vrhovsko juglo, adlešičko javbo, podze meljsko-metliško jalbo in dobljčki punket pri ženah, katera se je, žal, po vojni pričela pojavljati v čedalje manjšem številu, ohranili in jo znova oživeli, se je trudilo že dosti zavednih rodoljubov, a so bili uspehi vendar le majhni. Zelja po tovarniških oblekah in tovarniški obutvi je pričela zmerom bolj prodirati tudi v belokranjsko vas in se je tako moglo zgoditi, da nekatere malenkostne, a vendar najlepše dele zanesle ženske belokranjske noše poznajo danes le še stare žene.

Ko sta Folklorni institut Glasbene Matice in ljubljansko društvo Bela Krajina po lanskem festivalu koroških narodnih noš in plesov sprožila misel, da bi prvemu festivalu sledil belokranjski, so se Belokranjci oprijeli dela z največjo ljubeznijo. Posebno pohvalo za veliko poštvalnost zaslužijo v Metliki gđena. Vida Barletova in Marica Weissova ter gđ. Prus in Malešič, v Črnom-

EMILE GABORIAU ZAKONSKI IN NEZAKONSKI SIN ROMAN.

To je trajalo dobro uro in preiskovalni sodnik je postal je nervozen. Vprašal je, kaj se godi z njegovim prostovolnim policistom.

— Na oest je, — je odgovoril stražmojster. — Na trebuhu leži v blatu in meša na krožniku sadro. Pravi, da bo kmalu opravil svoje delo in da se potem takoj vrne.

Res se je kmalu vrnil, ves vesel, z zmagošlavnim nasmehom, za dvajset let pomlajen. Lecoq je stopal za njim, nesoč zelo previdno veliko košaro.

— Sem že prišel stvari do dna, — je dejal preiskovalnemu sodniku. — Zdaj mi je vse jasno. Lecoq, postavi košaro na mizo.

Tudi Gevrol se je vrnil enako zadovoljen s svojim uspehom.

— Na sledu sem možu z uhani, — je dejal. — Ladija je plula po toku. Imam tudi točen opis njegove lastnika Gervaisa.

— Govorite, gospod Tabaret, — je dejal preiskovalni sodnik.

Bodri mož je stresel na mizo vsebino košare, velik kup prsti, nekaj velikih listov papirja in tri ali štiri kosčke še vlažne sadre, potem je pa dejal skromno: Pri zločinu, ki se z njim pečamo, je tatvina postranska stvar.

— Ne, baš nasprotno, — se je oglasil Gevrol. — Svoje trditve hočem dokazati, — je nadaljeval oče Tabaret. Povedati hočem tudi svoje skromno mnenje o nagibu zločina, toda šele pozneje. Morilec je prišel sem pred pol deset, torej se predno je začelo deževati. Kakor gospod Gevrol tako tudi jaz nisem našel blatnih sledov, toda pod mizo, tam, kjer so počivale morilečeve noge, sem opazil sledove prahu. Znana nam je torej ura. Vdova Lerougeeva ni pričakovala tistega, ki je prišel. Začela se je slati in baš je hotela naviti uro s kukavico, ko jo je morilec udaril.

— To so podrobnosti, — je vzkliknil komisar. — Dajo se lahko ugotoviti, — je nadaljeval pristojni policist. — Oglejte si samo uro nad psalno mizo. Take ure gredo štirinajst do petnajst ur in nič več, o tem sem prepričan. No, torej, več nego verjetno je, lahko celo trdim, da je jasno, da je vdova vsak večer navila uro predno, je šla spat.

— Kako naj si torej pojasnimo, da se je ura ustavila ob petih?

— Memi je jasno, da se je je morala dotakniti. Vlekla je baš za veržico, ko jo je morilec udaril. V dokaz svoje trditve se sklicujem na stol pod uro in na dobro vidno stopinje na prevleki tega stola.

— Vražja str... — je vzkliknil presenečeni stražmojster.

— Vdova, — je nadaljeval bodri mož, — je poznala tistega, ki je trkal. Morilec je torej brez ovir prišel v mieno hišo. To je še mlad mož, postave nekoliko nad srednje, elegantno oblečen.

— To je pa že od sile! — je vzkliknil Gevrol. — Morda, — je menil oče Tabaret, toda res je vse, kar pravim. Če niste natanko vi, ne morem nič za to, jaz sem. Isčem in najdem. Ah, to je pa že od sile, pravite. No, kar izvolite pogledati ta vlažni kos sadre. Predstavlja vam morilečeve pete, čijih razločni odtis sem našel v jarku, ker je ležal tudi ključ. Na te liste papirja sem kopiral ves odtis noge, ki ga nisem mogel drugače vzeti s seboj, ker je v pesku.

Poglejte: visoka peta, značilno krojena. Podplat majhen in ozek, očividno čevlji elegantnega moža. Sledite tej sledi po vseh poti, pa boste še dvakrat nakletli na njo. Potem jo najdete po vrsti na vrtu, kamor ni nihče stopil. To dokazuje mimogrede rečeno, da morilec ni udaril svoje žrtve pri vratih, temveč pri oknu, kjer je skozi okence prodiral žarek svetlobe.

Oče Tabaret se govoril z glasnim, ostrim glasom in njegove drobne oči so begale po poslušalcih, da bi videle, kako sprejemajo njegove besede.

— Se vam zdi čuden ta klobuk, gospod Gevrol? — je nadaljeval Tabaret. — Poglejte, kako lepo je začetan krog na nekoliko zaprašenih marmornatih ploščah pisane mize. Ali je vas presenetilo to, da sem uganil, kakšne postave je morilec? Kar poglejte dobro vrh omare, pa boste videli, da je morilec tipal po nji z rokami. To priča, da je večji od mene. In nikar ne trdite, da je stopil na stol, kajti v tem primeru bi bil videl, kar je hotel in ne bilo bi mu treba tipati z rokami po omari. Morda vas prese-

Spuščanje strojnic in topov iz letal

Presenetljivi uspehi na velikih manevrih rdeče armade

V Rusiji imajo velike vojaške manevre. V sredo se bil velik boj v zraku, spopadla so se najhitrejša bombarderska, lovska in bojna letala nad prostiranimi ruskimi ravninami. 170 km daleč za sovražnikovimi hrbtni so spustili iz letal na tla 1200 vajakov, 150 strojnic in 18 topov. Vse to je trajalo samo dobrih 7 minut. To je bila izredno teška bojna operacija po čisto novem, toda že vnaprej določenem načinu. Vojaki, ki so se spuščali s padali iz letal, so imeli s seboj strojnice in naboje, obenem so pa spustili iz letal na tla tudi topove.

Vojni komisar maršal Vorosilov je izrekel popolno zadovoljstvo in priznanje ter globoko zahvalo vojakom za vzorno izpolnitev tako težke naloge. Manevrom so prisostvovali člani inozemskih vojaških misij in govorili so z maršalom Vorosilovom o tem, kar so videli. Nikoli bi ne bil verjel, če bi ne videl tega na lastne oči, je dejal angleški generalmajor Wavell in pripomnil še: Da, nikoli bi ne bil verjel, da so tako drzne vojaške operacije sploh mogoče. Vodji francoske vojaške delegacije general Schweighuth in Vuillemin sta naglašala izredno točnost in preciznost, s katero so letali napravili tudi najtežje akrobacije v zraku. Spuščanje vajakov, strojne in topov iz letal daje pobudo za razmišljanje o mnogih vprašanjih, je dejal general Schweighuth. Tudi vodja češkoslovaške vojne delegacije general Luža je s svojimi častniki izrazil maršalu Vorosilovu navdušenje in občudovanje ob tako sijajnih vojaških operacijah.

Maršal Vorosilov je naglasil pogum letalcev in izjavil, da gre samo za temeljito izvežbanost, jekleno voljo in žilavost vajakov rdeče armade. O praktični uporabi spuščanja vajakov, strojne in topov iz letal v vojni bi se pa dalo po njegovem mnenju še mnogo govoriti. Nedvomno so pa to vojaške vaje, ki zaslužijo največjo pozornost.

V četrtek je priredil predsednik sveta ljudskih komisarijev beloruske sovjetske republike Goloded večerjo na čast inozemskim vojnim delegacijam, katere so se udeležili tudi vojni komisar maršal Vorosilov, maršali Tuhačevski, Jegorov in Budenny ter člani beloruske vlade. Goloded je pozdravil zastopnike tujih armad in naglašal, da je glavna naloga rdeče armade zaščititi nemotene izgradnje Sovjetske Rusije. Narodi Sovjetske unije, je dejal, so si vedno prizadevali pod vodstvom valikega vodje in učitelja Stalina mirno sodelovati z narodi drugih držav. S posebnim zado-

voljstvom je naglašal pripravljenost češkoslovaškega naroda in njegove vlade ter predsednika dr. Beneša, kakor tudi francoske in angleške vlade ter narodov teh držav, ki delujejo za ohranitev miru.

Vodja češkoslovaške delegacije general Luža je izjavil, da se je češkoslovaška misija prepričala, da se Rusija hitro razvija in gre naprej z ogromnimi koraki. Rusko ljudstvo vroče ljubi svojo hrabro rdečo armado, ki kaže veliko moč ter visoko kakovost svoje tehnične in moralne izvežbanosti. To je nepremagljiva zaščitnica.

Vrhovni poveljnik sovjetskega vojnega letalstva, armadni general Altonis

mirnega dela narodov Sovjetske Rusije in splošnosti. General Luža je naglašal, da so napravili manevri na inozemsko vojaške delegacije najboljstri vtis. Šef angleške vojaške delegacije general Wavell je izjavil, da ga veseli, da mu je srečno naključje omogočilo videti junaško rdečo armado in oceniti jo. Inozemske vojaške delegacije so strmele ob pogledu na mogočne duševne in tehnične uspehe, posebno nad častnikovostjo in žilavostjo vajakov ter častnikov.

Za slovansko vzajemnost

Ideja slovanske vzajemnosti dobiva v največjem času vedno realnejšo obliko. Učenjaki jo formulirajo kot idejo slovanskega sodelovanja, politiki kot vprašanje demokratične federacije enakopravnosti slovanskih narodov in držav z lastno samoupravo. Slovanski kongresi gredo za tem ciljem. Med znanstvenimi je treba omeniti zlasti kongrese slovanskih geografov, ki je dal pobudo za nje slavni srbski učenjak Jovan Cvijić in ki imajo že svojo tradicijo. Letos je bil kongres slovanskih geografov in etnografov v Sofiji. Če bi ti kongresi ne prinesli za novo slovansko idejo nič drugega, nego spoznavanje dežele in naroda, kakor je bilo doslej na Češkoslovaškem in Poljskem ter v Jugoslaviji in Bolgariji, bi storili že mnogo.

Zlaj je ostala samo še Rusija kot največja slovanska država. Na kongresu v Sofiji je bil z velikim navdušenjem sprejet predlog, naj bi bil prihodnji kongres slovanskih geografov in etnografov v Moskvi. Vprašanje je, ali se bo posrečilo odstraniti politične in druge ovire. To je odvisno v prvi vrsti od stališča sovjetske vlade, pa tudi od stališča posrednih slovanskih držav. Nekateri češkoslovaški listi so že sprožili to vprašanje in pravijo, da je češkoslovaška javnost odločno za to, da je bil kongres slovanskih geografov in etnografov leta 1940 v Moskvi, kajti Češkoslovaški žele spoznati ne samo sedanje stanje ruske geografske in etnografske vede, temveč tudi Rusijo, rusko ljudstvo in njegovo kulturo.

MLADA LJUBEZEN

On: Dušica, vroče te ljubim, toda žal mi ni mogoče, da bi se ta teden videla. Mi ostaneš zvesta?

Ona: Seveda, če treba tudi štirinajst dni.

Jeklene zobe bomo nosili

Zdaj imajo ljudje zlate ali platinaste zobe, v bodoče si bodo pa dajali vstavljeni samo jeklene zobe. Jeklo ali bolje rečeno pokromen nikel je mnogo boljše za umetne zobe, nego zlato in platina, je pa tudi mnogo cenejši, kar je še važnejše. Že leta 1920 je dobil nemški zobozdravnik dr. Hauptmaier patent za izdelovanje rje prostih jeklenih zob. V Kruppovih tvornicah imajo že več let poseben laboratorij za izdelovanje takih zob in vsi nemški zobozdravniki so se morali obračati na ta laboratorij, če so hoteli dobiti za svoje paciente jeklene zobe.

Pozneje je nastalo v Nemčiji več takih laboratorijev, toda jekleni zobje se še vedno niso mogli razširiti, ker hoče imeti vsak zobozdravnik svoj laboratorij, da bi lahko hitro izdeloval zobe, motičile ali celo zobovje. Zdaj se je pa posrečilo nekemu avstrijskemu tehniku epohalen izum, namreč aparat, s katerim lahko vsak zobozdravnik izdeluje umetne zobe iz pokromanega nikla, ki so za dobri dva tretjini cenejši od zlatih ali platinastih zob, poleg tega pa še trpežnejši in lepši. Zobje iz belega nikla ima barvi naravnih zob podobno barvo in se razne druge prednosti tako da ni nobenega dvoma, da mu pripada bodočnost.

KOČLJIVO VPRAŠANJE.

— Papa, kaj je to vegetarijanec?

— To je človek, ki ne je mesa.

— Kaj pa potemtakem je?

— Sadje in sočevje.

— A kaj je mesojedna rastlina?

— To je rastlina, ki žre meso.

— Papa, kaj pa če vegetarijanec je mesojedna rastlina?